

Voorzitter

(25091, nr. 4) is in die zin gewijzigd dat zij thans luidt:

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende, dat PBO-organen een zekere autonomie toekomt binnen de kaders die de overheid, gedelegeerd aan de SER, daarvoor stelt;

constaterende, dat ook het preventieve toezicht dat de SER uitoefent, functioneert;

voorts constaterende, dat ook de Europese Commissie de waarde van de verordeningen van de bedrijfslichamen erkent;

verzoekt de regering vast te houden aan het tot nu toe gehanteerde criterium voor toetsing aan het recht en algemeen belang,

en gaat over tot de orde van de dag.

Naar mij blijkt, wordt deze gewijzigde motie voldoende ondersteund.
Zij krijgt nr. 8 (25091).

In stemming komt de motie-Ten Hoopen (25091, nr. 3).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, de SP, de PvdA, de SGP, het CDA, het AOV, de groep-Nijpels en het lid Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de gewijzigde motie-Ten Hoopen (25091, nr. 8).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, de PvdA, de SP, het GPV, de SGP, de RPF, het CDA, de groep-Nijpels, het AOV en het lid Hendriks voor deze gewijzigde motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Van Middelkoop (25091, nr. 6).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat deze motie met algemene stemmen is aangenomen.

Aan de orde zijn de **stemmingen over vier moties**, ingediend tijdens het notaoverleg over **prestaties en toezicht in de volkshuisvesting en over activiteiten met betrekking tot de handhaving van de volkshuisvestingswet- en regelgeving in 1997**, te weten:

- de motie-Biesheuvel over toelating van woningcorporaties (24508, nr. 28);
- de motie-Hofstra over aanpassing van de voorstellen van de regering (24508, nr. 29);
- de motie-Jeekel/Duivesteijn over overleg over prestatieafspraken (24508, nr. 30);
- de motie-Poppe over schaalvergroting bij woningcorporaties (24508, nr. 32).

(Zie notaoverleg van 16 juni 1997.)

De **voorzitter**: De motie-Hofstra (24508, nr. 29) is in die zin gewijzigd, dat zij thans luidt:

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

van mening, dat de voorstellen van de regering inzake het toezicht op de woningcorporaties een verbetering betekenen, echter nog nadere accentuering behoeven, te weten:

- geen verplichte financiële verevening tussen rijke en arme corporaties;
- indien de beoogde zelfregulering mislukt, dient met de Kamer te worden overlegd alvorens eventuele aanvullende heffingen te overwegen;
- een efficiënt werkend en werkelijk onafhankelijk centraal fonds volkshuisvesting;
- concretisering van de financiële criteria bij het financieel toezicht met name inzake solvabiliteit en waarderingmethodiek voor het woningbezit;
- indamming van de dreigende bureaucratie en papierwinkels;
- informatie aan de Kamer via één gebundeld jaarverslag over woningcorporaties, waarbij ook aandacht wordt besteed aan de financieel zorgelijke corporaties (zie eerdere motie-Hofstra c.s., Kamerstuk 24871, nr. 4);

verzoekt de regering deze punten te

betrekken bij het beleid inzake prestaties en toezicht in de volkshuisvesting,

en gaat over tot de orde van de dag.

Deze gewijzigde motie is voorgesteld door de leden Hofstra, Biesheuvel en Jeekel. Naar mij blijkt, wordt deze gewijzigde motie voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 36 (24508).

De motie-Jeekel/Duivesteijn (24508, nr. 30) is in die zin gewijzigd, dat het dictum thans luidt:

Motie

“verzoekt de regering het BBSH zodanig aan te passen dat corporaties pas verplicht zijn tot overleg met gemeenten over prestatieafspraken als de gemeente beschikt over een in regionaal kader overlegd volkshuisvestingsplan,”.

Naar mij blijkt, wordt deze gewijzigde motie voldoende ondersteund.
Zij krijgt nr. 37 (24508).

In stemming komt de motie-Biesheuvel (24508, nr. 28).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, D66, het GPV, de SGP, de RPF, de VVD, het CDA, de groep-Nijpels, het AOV, de CD en het lid Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de gewijzigde motie-Hofstra c.s. (24508, nr. 36).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van D66, het GPV, de SGP, de RPF, de VVD, het CDA, het AOV, de CD en het lid Hendriks voor deze gewijzigde motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de gewijzigde motie-Jeekel/Duivesteijn (24508, nr. 37).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat deze gewijzigde motie met algemene stemmen is aangenomen.

Voorzitter

In stemming komt de motie-Poppe (24508, nr. 32).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, de PvdA, de groep-Nijpels en het lid Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

De vergadering wordt van 15.55 uur tot 16.00 uur geschorst.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Kieswet inzake de uitoefening van het kiesrecht door Nederlanders buiten Nederland (25306).**

De algemene beraadslaging wordt geopend.

De heer **Mateman** (CDA): Mijnheer de voorzitter! Dit is het derde in een reeks wetsvoorstellen om het uitoefenen van het kiesrecht te vergemakkelijken. Dit keer gaat het om de belangwekkende vraag, in hoeverre ook Nederlanders in het buitenland hun stem kunnen uitbrengen. Wij zeggen het kabinet er dank voor dat het een aantal verbeteringen doorvoert, waar onze fractie uiteraard geen enkel bezwaar tegen heeft. Integendeel, wij zijn er hartgrondig voor.

Na de schriftelijke gedachte-wisseling voer ik alsnog het woord, vanwege een heel cruciaal punt in de uitvoering van de voorgestelde wettelijke regeling. In hoeverre werken onze buitenlandse diplomatieke posten, ook de consulaire posten, daadwerkelijk mee aan hetgeen wij ons voor ogen stellen? In de afgelopen jaren is ons gebleken dat niet elke post even actief is op dat terrein. Dat was voor ons een reden om bij de schriftelijke voorbereiding te vragen of de instructies overal goed zijn begrepen en in hoeverre een overzicht kon worden gegeven in welke posten en welke werelddelen er voor Nederlanders minder gelegenheid bestaat om te stemmen dan in andere. Het kabinet heeft daar nogal, zo zeg ik heel vriendelijk, evasief op geantwoord. Het heeft gezegd dat er wat verschil tussen posten was. Dat gevoel hadden wij eerlijk gezegd ook

wel. Iedereen doet goed zijn best. Als het een lijst zou hebben gegeven, zo zegt het kabinet, zou zo'n lijst nooit volledig zijn geweest, want ook zonder dat fouten uitdrukkelijk worden aangemeld, kunnen zij gemaakt worden. Ja, dat is nogal wies.

Waarom hechten wij hier zo aan? Er moet enige uiterlijke controle zijn op de inspanning ten velde om dit waar te maken. Ik heb wat diplomaten gesproken. Wil je controleren en inzage hebben in hoeverre men zich inspant, dan moet je ongeveer de verhouding tussen het potentiële aantal kiezers en het aantal uitgebrachte stemmen inzichtelijk maken. Wij hebben gevraagd naar de aantallen potentiële kiezers. Ik geef de staatssecretaris toe dat het vreselijk moeilijk is om die per ressort in te schatten, maar bij enig inzicht blijkt welke posten er helemaal met de pet naar gegooid hebben en waar het allemaal niet doordringt. Wij waarderen het overigens zeer dat de staatssecretaris de instructies nog eens opnieuw zal doorgeven, ook aan de goed functionerende posten, omdat er, zoals hij zegt, regelmatig personeelswisselingen zijn. Kennelijk zijn dit soort zaken niet iedereen op het lijf geschreven.

Wij zijn overtuigd van de goede wil. Ik ben er ook van overtuigd dat er niet met slechte bedoelingen evasief wordt geantwoord. Desondanks moeten, willen het departement en de staatssecretaris er greep op krijgen, de kosten zichtbaar worden gemaakt. Dan hoor je met gegevens te komen. Gelet op de korte behandeling van dit onderwerp leg ik, met uw welnemen, mijnheer de voorzitter, al in eerste termijn een uitspraak voor.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

van mening, dat ook kiesgerechtigde Nederlanders in het buitenland optimale kansen moeten krijgen om hun grondwettelijk gewaarborgde kiesrecht uit te oefenen;

verzoekt het kabinet – per consulaire en diplomatieke post – de Kamer achteraf gedetailleerd over de resultaten qua opkomst te informe-

ren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Mateman en Te Veldhuis. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 6 (25306).

De heer **Te Veldhuis** (VVD): Voorzitter! Zoals bekend, spant ook de VVD-fractie zich al een aantal jaren in om meer Nederlanders in het buitenland actief te laten deelnemen aan de verkiezingen voor de Tweede Kamer en het Europees Parlement. Het gaat in totaal om ongeveer 550.000 kiesgerechtigden. In dit verband is het natuurlijk jammer dat er de laatste keer maar 21.881 kiesgerechtigden aan de verkiezingen hebben deelgenomen. Er is dus voor de democratie nog een wereld te winnen; het gaat om heel wat Kamerzetels, om maar eens iets te noemen. Mijn collega's Jan-Kees Wiebenga en Frans Weisglas hebben op dit punt al eerder initiatieven getoond, die inmiddels ook al in de wetgeving gehonoreerd zijn.

Onze fractie dankt de staatssecretaris voor zijn inspanning om de deelname van Nederlanders in het buitenland aan verkiezingen te vergemakkelijken. Ik spreek deze dank mede uit namens mijn collega Thom de Graaf van de fractie van D66. Ik verzoek de staatssecretaris om, als de aanpassing van deze wet in het Staatsblad zal zijn verschenen, de betrokkenheid van Nederlanders in het buitenland bij verkiezingen inderdaad te gaan bevorderen, onder andere via gerichte voorlichting. Voorts zou ik de regering willen vragen of het mogelijk is de Nederlanders in het buitenland nog één keer schriftelijk te benaderen, voorzover hun adressen bekend zijn, om hen te wijzen op de verbetering van de mogelijkheden om hun stem uit te brengen. Er zou bijvoorbeeld ook gebruik kunnen worden gemaakt van de Wereldomroep of van de Nederlandse edities van de Nederlandse dag- en weekbladen om hieraan de nodige aandacht te besteden.

Dan nog een vraag. Als het de belastingdienst in Nederland lukt om elektronisch rechtsgeldig aangifte te laten doen, waarom zou zoiets dan